

14.02.2006
Noteikumi nr. 139
Rīgā

Noteikumi par atsevišķu bīstamas ķīmiskas vielas saturošu iekārtu un produktu lietošanas un marķēšanas prasībām un par videi kaitīgo preču sarakstu

(prot. Nr.9 47.§)
Izdoti saskaņā ar
likuma "Par piesārņojumu" [11.pantu](#)
otrās daļas 13.punktu

I. Vispārīgie jautājumi

1. Noteikumi nosaka atsevišķu bīstamo ķīmisko vielu saturošu iekārtu un produktu lietošanas un marķēšanas prasības un videi kaitīgo preču sarakstu.
2. Šo noteikumu 1.pielikumā minētās videi kaitīgās preces ir aizliegts ievest Latvijā, kā arī izplatīt.

II. Polihlorētos bifenilus un polihlorētos terfenilus saturošu iekārtu lietošana un marķēšana

3. Polihlorētos bifenilus vai polihlorētos terfenilus saturošas iekārtas ir iekārtas, kuras satur vai ir saturējušas polihlorētos bifenilus vai polihlorētos terfenilus (transformatori, kondensatori, konteineri) un kuras nav attīrītas (turpmāk – iekārta).
4. Iekārtu attīrīšana ir polihlorēto bifenilu un polihlorēto terfenilu aizstāšana ar šķidrumu, kurš nesatur polihlorētos bifenilus un polihlorētos terfenilus, kā arī citas operācijas, kas atvieglo iekārtu, materiālu vai šķidrumu pārstrādi vai apglabāšanu.
5. Iekārtas, par kurām ir pamatotas aizdomas, ka tās var saturēt polihlorētos bifenilus vai polihlorētos terfenilus, apsaimnieko tāpat kā polihlorētos bifenilus vai polihlorētos terfenilus saturošas iekārtas.
6. Ja polihlorēto bifenilu vai polihlorēto terfenilu tilpums iekārtā ir lielāks par 5 dm³, iekārtas īpašnieks vai lietotājs iesniedz Valsts vides dienesta attiecīgajā reģionālajā vides pārvaldē informāciju par šādām iekārtām (2.pielikums).
7. Šo noteikumu 6.punktā minēto iekārtu īpašnieki vai lietotāji rakstiski informē Valsts vides dienesta attiecīgo reģionālo vides pārvaldi, ja mainījies iekārtu skaits vai polihlorēto bifenilu un polihlorēto terfenilu daudzums.
8. Valsts vides dienesta attiecīgā reģionālā vides pārvalde reizi gadā apkopo šo noteikumu 6. un 7.punktā minēto informāciju par iepriekšējo gadu un nosūta Latvijas Vides, ģeoloģijas un meteoroloģijas aģentūrai. Latvijas Vides, ģeoloģijas un meteoroloģijas aģentūra apkopo saņemto informāciju un nodrošina tās pieejamību sabiedrībai.
9. Līdz šo noteikumu 6.punktā minēto iekārtu attīrīšanai, sadedzināšanai vai apglabāšanai iekārtas īpašnieks vai lietotājs nodrošina iekārtu ar neizdzēšamu (iekaltu vai iegravētu) marķējumu atbilstoši šo noteikumu 3.pielikuma 1.punktā noteiktajam paraugam. Marķējumu ar tādu pašu saturu iekārtas īpašnieks vai lietotājs piestiprina arī pie tās ēkas un telpas durvīm, kurā atrodas minētā iekārta.
10. Transformatorus, kuri satur vairāk nekā 0,05 % (no svara) polihlorētā bifenila vai polihlorētā terfenila, attīra, līdz polihlorēto bifenilu un polihlorēto terfenilu koncentrācija ir 0,005 % (no svara). Transformatorus attīra, ja to sadedzināšana vai apglabāšana rada lielāku risku cilvēku veselībai un videi. Ja transformatoros esošo vielu, kura satur polihlorētos bifenilus vai polihlorētos terfenilus, aizstāj ar aizstājējvielu, aizstājējviela nedrīkst saturēt polihlorētos bifenilus un polihlorētos terfenilus un radīt lielāku risku cilvēku veselībai un videi. Pēc attīrīšanas transformatorus marķē atbilstoši šo noteikumu 3.pielikuma 2.punktā noteiktajam

paraugam. Transformatoru attīrīšana nedrīkst kavēt polihlorēto bifenilu un polihlorēto terfenilu sadedzināšanu vai apglabāšanu.

11. Persona, kas uzglabā, attīra vai pārstrādā polihlorētos bifenilus, polihlorētos terfenilus un iekārtas, reģistrē tai piegādāto polihlorēto bifenilu, polihlorēto terfenilu un iekārtu izcelsmi, raksturīgās īpašības, polihlorēto bifenilu un polihlorēto terfenilu daudzumu un saturu un izsniedz īpašniekiem un lietotājiem, kuri piegādā polihlorētos bifenilus, polihlorētos terfenilus un iekārtas, izziņu. Izziņā norāda piegādāto polihlorēto bifenilu un polihlorēto terfenilu fizikālās un ķīmiskās īpašības un daudzumu.

12. Pārstrādes vai apglabāšanas iekārtas apsaimniekotājs reģistrē informāciju par savākto, pārstrādāto un apglabāto polihlorēto bifenilu, polihlorēto terfenilu un iekārtu izcelsmi, raksturīgajām īpašībām, polihlorēto bifenilu un polihlorēto terfenilu daudzumu un saturu un reizi gadā iesniedz šo informāciju Valsts vides dienesta attiecīgajā reģionālajā vides pārvaldē un pašvaldībā, kuras administratīvajā teritorijā attiecīgā iekārta atrodas.

13. Iekārtas, kurās polihlorēto bifenilu vai polihlorēto terfenilu tilpums ir mazāks nekā 5 dm^3 un kuras ir citu iekārtu sastāvdaļas, pēc tam, kad tās pārtrauc izmantot, ja tas ir praktiski iespējams, atdala no attiecīgajām iekārtām, atsevišķi savāc un pārstrādā vai apglabā.

14. Aizliegts atdalīt polihlorētos bifenilus un polihlorētos terfenilus no citām vielām, lai tos atkārtoti izmantotu, kā arī uzsākt jaunu polihlorētos bifenilus un polihlorētos terfenilus saturošu iekārtu ekspluatāciju.

15. Polihlorētos bifenilus un polihlorētos terfenilus saturošos transformatorus var lietot tikai tādā gadījumā, ja tie atbilst tehniskajām prasībām un nenotiek polihlorētos bifenilus un polihlorētos terfenilus saturošu šķidrumu noplūde vidē.

III. Bīstamas vielas saturošu bateriju un akumulatoru lietošana un marķēšana

16. Bīstamas vielas saturoša baterija vai akumulators ir elektriskās enerģijas avots, kurā enerģija rodas, tieši pārveidojoties ķīmiskajai enerģijai, un kurš sastāv no vienas vai vairākām primārām (atkārtoti neuzlādējamām) vai sekundārām (atkārtoti uzlādējamām) daļām (turpmāk – baterija vai akumulators), kas atbilst šo noteikumu 17.punktā minētajām prasībām.

17. Šajā nodaļā noteiktās prasības attiecas uz:

17.1. baterijām vai akumulatoriem, kuri satur:

17.1.1. vairāk nekā 25 mg dzīvsudraba uz vienu daļu, izņemot sārma–mangāna baterijas;

17.1.2. vairāk nekā 0,025 % (no svara) kadmija;

17.1.3. vairāk nekā 0,4 % (no svara) svina;

17.2. sārma–mangāna baterijām, kas satur vairāk nekā 0,025 % dzīvsudraba (no svara).

18. Baterijas un akumulatorus marķē. Marķējumā ietver norādes par:

18.1. baterijas vai akumulatora savākšanu atsevišķi no pārējiem atkritumiem;

18.2. baterijas vai akumulatora iespējamo pārstrādes veidu;

18.3. smago metālu saturu baterijā vai akumulatorā.

19. Ja bateriju vai akumulatoru nevar izņemt bez speciāla aprīkojuma, atbilstoši šo noteikumu 18.punktam marķē attiecīgo iekārtu, kurā atrodas šī baterija vai akumulators.

20. Marķējuma simbols, kurā norādīta prasība savākt bateriju vai akumulatoru atsevišķi no pārējiem atkritumiem (4.pielikums), sedz 3 % no baterijas vai akumulatora lielākās virsmas (cilindriskajām daļām – no baterijas vai akumulatora virsmas), un tā maksimālais izmērs ir 5 x 5 cm. Ja baterijas vai akumulatora virsmas laukums ir tāds, ka simbolu izmēri ir mazāki par 0,5 x 0,5 cm, katru bateriju vai akumulatoru nemarkē, bet uz tā iepakojuma iespiež 1 x 1 cm lielu attiecīgo simbolu. Ražotājs vai importētājs var izvēlēties vienu no šo noteikumu 4.pielikumā minētajiem marķējuma simboliem.

21. Marķējuma simbols, kas norāda smago metālu saturu baterijās vai akumulatoros, sastāv no attiecīgā metāla apzīmējuma. Marķējuma simbolu ar norādi par smago metālu saturu iespiež zem marķējuma simbola, kurš satur norādi par bateriju vai akumulatoru atsevišķu savākšanu. Tā izmērs ir ne mazāks kā viena ceturtdaļa no platības, kuru aizņem šo noteikumu 20.punktā minētais marķējuma simbols.

22. Visi marķējuma simboli tiek iespiesti salasāmi, skaidri un neizdzēšami.

23. Baterijas vai akumulatorus nedrīkst ievietot iekārtās, ja pēc izlietošanas lietotājs tos nevar viegli izņemt, izņemot:

23.1. iekārtas, kuru baterijas vai akumulatori ir sakausēti, sametināti vai citādi pastāvīgi piestiprināti pie citām iekārtas daļām, lai nodrošinātu strāvas plūsmu atbilstoši rūpnieciskajam patēriņam un uzturētu informācijas tehnoloģiju un saimnieciskās darbības aprīkojuma datu apstrādes funkcijas, ja tas tehniski nepieciešams;

23.2. standartelementus zinātniskajā un tehniskajā aprīkojumā un tādu medicīnisko iekārtu baterijas vai akumulatorus, kuras uztur cilvēka dzīvības funkcijas un kuru darbību nepieciešams uzturēt nepārtraukti. Šādā gadījumā baterijas un akumulatorus atļauts izņemt tikai kvalificētam personālam;

23.3. pārvietojamas iekārtas, kur nekvalificētu personu veikta bateriju vai akumulatoru nomaiņa var apdraudēt lietotāja drošību vai ietekmēt iekārtas darbību, un profesionālās iekārtas, kas paredzētas lietošanai īpaši jutīgā vidē, arī gaistošu vielu klātbūtnē.

24. Iekārtām, kuru baterijas vai akumulatorus lietotājs nevar izņemt bez speciāla aprīkojuma, pievieno instrukciju. Instrukcijā lietotāju informē par bateriju un akumulatoru kaitīgumu un izlietoto bateriju vai akumulatoru drošu izņemšanu.

IV. Noslēguma jautājumi

25. Atzīt par spēku zaudējušiem Ministru kabineta 2002.gada 12.marta noteikumus Nr.117 "Noteikumi par atsevišķu bīstamas ķīmiskas vielas saturošu iekārtu un produktu lietošanas un marķēšanas prasībām un par videi kaitīgo preču sarakstu" (Latvijas Vēstnesis, 2002, 46.nr.).

26. Noteikumu II nodaļā minētās iekārtas attīra vai apglabā un tajās esošos polihlorētos bifēnīlus un polihlorētos terfenīlus sadedzina vai apglabā līdz 2010.gada 31.decembrim.

Informatīva atsauce uz Eiropas Savienības direktīvām

Noteikumos iekļautas tiesību normas, kas izriet no:

1) Padomes 1996.gada 16.septembra Direktīvas [96/59/EK](#) par polihlorbifenīlu un polihlorterfenīlu deponēšanu;

2) Padomes 1991.gada 18.marta Direktīvas [91/157/EEK](#) par baterijām un akumulatoriem, kuros ir dažas bīstamas vielas;

3) Padomes 1993.gada 4.oktobra Direktīvas [93/86/EEK](#), ar ko tehnikas attīstībai pielāgo Padomes Direktīvu [91/157/EEK](#) par baterijām un akumulatoriem, kuros ir dažas bīstamas vielas;

4) Padomes 1998.gada 22.decembra Direktīvas [98/101/EK](#), ar ko tehnikas attīstībai pielāgo Padomes Direktīvu [91/157/EEK](#) par baterijām un akumulatoriem, kuros ir dažas bīstamas vielas.

Ministru prezidents

A.Kalvītis

Vides ministrs

R.Vējonis

Videi kaitīgās preces

Preces kods atbilstoši Latvijas kombinētajai nomenklatūrai	Videi kaitīgās preces nosaukums
Ex 8506 10 190	Visas baterijas un akumulatori, kas satur vairāk nekā 0,0005 % dzīvsudraba (no svara) (arī, ja šīs baterijas vai akumulatori iebūvēti ierīcēs), izņemot pogveida daļas, kurās dzīvsudraba saturs nepārsniedz 2 % (no svara)

Vides ministrs

R.Vējonis

Informācija par polihlorētos bifēnīlus un polihlorētos terfenīlus

saturošām iekārtām

I. Informācija par iekārtas lietotāju vai īpašnieku

1. Juridiskās personas firma (nosaukums) un reģistrācijas numurs vai fiziskās personas vārds, uzvārds un personas kods			
2. Adrese			
3. Tālruna numurs		faksa numurs	

II. Informācija par polihlorētos bifēnīlus vai polihlorētos terfenīlus saturošu iekārtu

4. Atrašanās vieta			
	(adrese)		
5. Apraksts			
6. Iekārtā esošais polihlorēto bifēnīlu vai polihlorēto terfenīlu daudzums (m ³)			
7. Plānotais iekārtas attīrīšanas/apglabāšanas/ pārstrādes (vajadzīgo pasvītrot) datums			
8. Par informācijas sniegšanu atbildīgā persona			
	(amats, vārds, uzvārds) (paraksts)		

Datums _____

Vides ministrs

R.Vējonis

Polihlorētos bifēnīlus un polihlorētos terfenīlus saturošu iekārtu marķējuma paraugi

1. Neattīrītu polihlorētos bifēnīlus un polihlorētos terfenīlus saturošu iekārtu marķējuma paraugs:

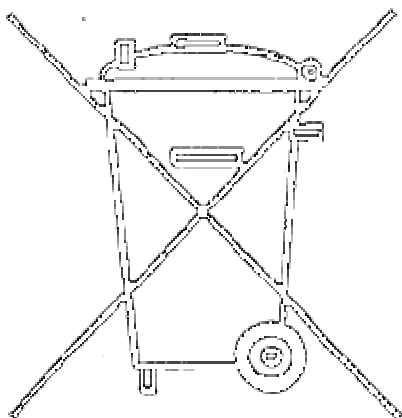
Iekārta, kas satur PHB/PHT
UZMANĪBU! Iekārta satur bīstamas ķīmiskas vielas
PHB/PHT koncentrācija
_____ % no svara
PHB/PHT saturoša šķidrums daudzums
_____ m ³

2. Attīrītu polihlorētos bifēnīlus un polihlorētos terfenīlus saturošu transformatoru marķējuma paraugs:

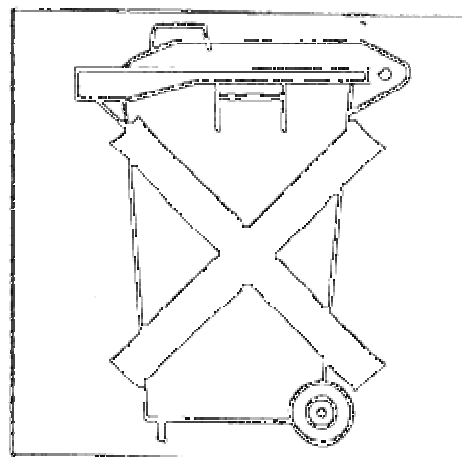
Attīrīta iekārta, kas satur PHB/PHT
PHB/PHT saturošais šķidrums aizstāts
ar _____
(aizstājējvielas nosaukums)
Šķidrums nomainīts _____
(datums)
Šķidrumu nomainīja _____
(personas vārds, uzvārds, kura nomainījusi šķidrumu)
PHB/PHT koncentrācija šķidrumā:
pirms aizstāšanas _____ % no svara
pēc aizstāšanas _____ % no svara

Bateriju un akumulatoru marķēšanai izmantojamie simboli (par bateriju un akumulatoru atsevišķu savākšanu)

Lai norādītu, ka baterijas vai akumulatori savācami atsevišķi, to marķējumā lieto vienu no šādiem simboliem:

1.zīmējums

2.zīmējums

Vides ministrs

R.Vējonis